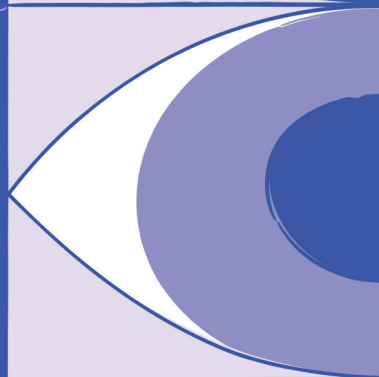
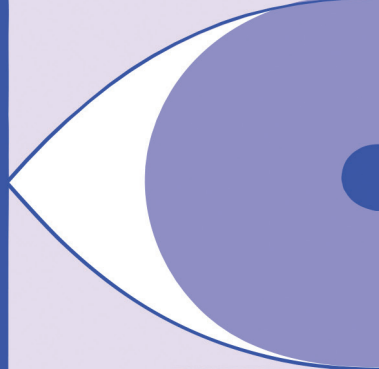
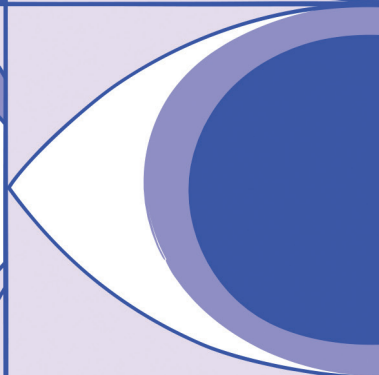
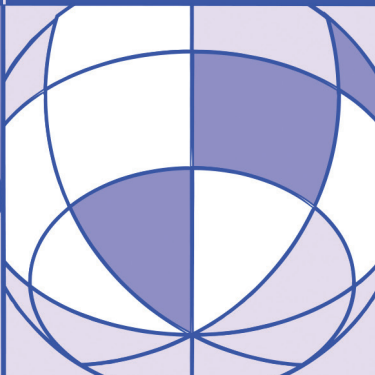
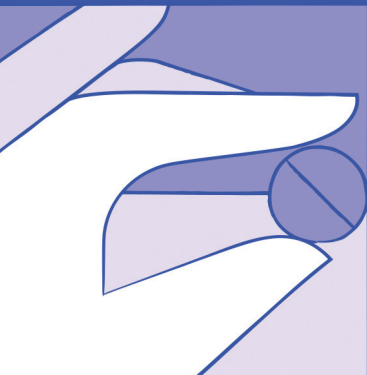

SUBIECT SENSIBIL:

EXPERIENȚELE CONSUMATORILOR ROMÂNI ÎN „RĂZBOIUL ÎMPOTRIVA DROGURILOR”

*Broșură care
acompaniază
spectacolul de
teatru**

*Poate servi următoarelor scopuri: (1) să-ți amintească de „Subiect sensibil”; (2) să ducă mai departe mesajul spectacolului; (3) să-l completeze cu informații și resurse utile pe temele abordate.

„X, Y și Z (simultan, la public): NU VĂ MAI DROGAȚ!

X: Dar dincolo de toată stigma, persoanele care consumă ce cred despre toate astea? Oare cât sens are creșterea pedepselor, creșterea gradului de criminalizare?

Z: Oare consumul în sine e problema? Sau... cum e privit consumul?

Y: Ca să ajungem la o viziune mai complexă asupra subiectului, exact asta am cercetat. Am vorbit direct cu oamenii.

[...]

X: Să ieșim din paradigma bine-rău, că nu pare să ajute.

Y: Chiar din contră. Să ascultăm poveștile reale ale consumatorilor.

Z: Călătorie plăcută!”

- extras din piesa de teatru „Subiect sensibil: experiențele consumatorilor români în «războiul împotriva drogurilor»”

UN PARCURS SENSIBIL

Puțin context

În ultimii ani, în România, au loc câteva incidente puternic mediatizate asociate cu consumul de substanțe, printre care moartea unor tineri la festivalul Saga din 2022 și incidentul „2 Mai”, soldat cu moartea altor doi tineri. Ca răspuns la aceste evenimente cu impact emoțional puternic la nivel colectiv, statul român intensifică „războiul împotriva drogurilor” („war on drugs”).

Apar propuneri legislative care vizează creșterea pedepselor pentru infracțiunile legate de droguri. Printre ele se numără atât traficul de substanțe, cât și posesia în vederea consumului propriu sau punerea la dispoziție a unui spațiu pentru consum. Panica și polarizarea generală sunt adâncite de reprezentările senzaționaliste din media și de campaniile alarmiste antidrog ale statului. Raziile în cluburi sau la festivaluri devin și acestea din ce în ce mai frecvente.

În ciuda abundenței de discuții pe subiect, vocile consumatorilor înșiși, direct afectați de acțiunile autorităților, lipsesc aproape complet din discursul public. Pornind de la această observație, ne-am propus să documentăm și să facem auzite câteva dintre experiențele consumatorilor din țară.

Ne-au ghidat întrebări precum: Cum intră în dialog aceste experiențe cu abordarea punitivă a statului? Dar cu reprezentările din media? Care sunt motivațiile pentru consum, experiențele plăcute cu substanțele? Cum se raportează consumatorii la riscurile medicale sau legale la care se pot expune?

Apare „Subiect sensibil”

Explorarea subiectului a început cu cercetarea etnografică realizată de Luca Istodor (SNSPA, Masterat de Antropologie), documentată prin observație și interviuri cu consumatori în perioada 2022-2024.

Producția de teatru „Subiect sensibil” aduce câteva dintre întrebările și rezultatele cercetării în afara mediului academic, în fața unui public (cât mai) larg. Ne propunem să contribuim constructiv, documentat și nuanțat la dezbateră publică despre consumul de substanțe, adesea polarizată și dominată de senzaționalism.

„«Subiect sensibil» s-a născut dintr-o nevoie urgentă: aceea de a aduce în prim-plan vocile consumatorilor de droguri. Prin acest spectacol, îndemnăm publicul să le asculte vocile și să înțeleagă poveștile lor. Prin interviuri, am descoperit mărturii care nu se potrivesc cu imaginea simplistă și stigmatizantă promovată de autorități și mass-media, povești care arată că realitatea consumului este mult mai diversă și complexă. «Subiect sensibil» este un exercițiu de empatie și un apel la schimbare: să regândim felul în care privim situația, nu prin frica și pedeapsa statului, ci prin înțelegerea impactului pe care criminalizarea îl are asupra vieților consumatorilor.” - Luca Istodor, alini medoia și Andy Andreea, creatori ai spectacolului.

Cum ducem mesajul nostru cât mai departe?

Lecturi și reprezentații „Subiect sensibil” în 2025 (trecute și/ sau viitoare, în funcție de când citești broșura)

- Spectacol-lectură (work in progress) – 4 iunie, Goethe-Institut, în cadrul Bucharest Pride 2025
- Premiera spectacolului – 10 septembrie, Teatrul Dramaturgilor Români, București
- Reprezentații la Teatrul Infinit, București – 20 și 21 octombrie

Alte componente ale proiectului:

- „Subiect Sensibil x ISCOADA Talks: Droguri, consum și criminalizare – perspective alternative” – 11 septembrie, Goethe-Institut București, organizat împreună cu Platforma ISCOADA. Evenimentul completează spectacolul printr-o discuție cu specialiști din domenii conexe: Vlad Zaha (criminolog), Radu Umbreș (antropolog și conferențiar SNSPA), Victor Pînzariu (asistent social), Victoria Stoiciu (senatoare și specialistă în științe politice). Moderatoare: Cosima Opârtan.
- Un spectacol-lectură găzduit de Universitatea din București – Facultatea de Științe Politice și Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, dedicat studenților.
- Campanii online (social media) și offline (broșura pe care o citești chiar acum) create pentru a începe conversații și a genera întrebări despre consum, dependență și criminalizare.

CONȚINUT SENSIBIL

„Subiect sensibil” subliniază necesitatea unei schimbări de paradigmă în abordarea subiectului drogurilor, susținută de viziunea a numeroși experți și organizații internaționale. Politicile punitive sunt ineficiente, adâncesc stigma și izolarea consumatorilor și subminează drepturile omului.

Vocile și părerile consumatorilor ar trebui tratate ca o resursă valoroasă pentru elaborarea politicilor publice pe subiect. Pentru a răspunde la nevoile consumatorilor și a reduce cu adevărat riscurile asociate consumului, e necesar să ascultăm experiențele consumatorilor cu empatie și încredere.

„Subiect sensibil” invită la chestionarea discursului dominant despre consum îmbinând poveștile reale ale consumatorilor, din interviuri; scene ficționale; elemente informative. Fragmentele din interviuri sunt structurate pe patru teme principale: (1) experiențe pozitive și motivații pentru consum; (2) situații de consum riscante; (3) dependența; (4) impactul criminalizării.

Ne-am propus să ducem mai departe experiențele consumatorilor și după încheierea spectacolului. Redăm, în cele ce urmează, câteva fragmente din interviuri, păstrând structura tematică din spectacol.

Experiențe pozitive

„Mi se pare importantă petrecerea, ca spațiu. Noaptea, la party, e un mod de a socializa pe care nu îl ai altfel. Discuți chestii intime, dezbați, digeri... Rave-ul e și o chestie colectivă, în care te pierzi. Nu mai ești doar tu, ești parte din mulțime. Asta e legat și de dans, și de droguri. Într-un colectiv care dansează pe același ritm, se întâmplă ceva magic. Iar drogurile, na, sunt pe conexiune și dezinhibare maxim.”

„MD-ul m-a schimbat destul de tare. M-a ajutat să mă relaxez. Un exemplu e cu transpiratul. Întotdeauna am transpirat mult. Și întotdeauna m-am simțit prost, eram foarte stresat din cauza asta. Și MD-ul face pe oricine să transpire. Și pentru mine era abundent, doar că acum și ceilalți transpirau la rândul lor. Plus că, datorită serotoninei, nu mă mai deranja propria transpirație. A fost vindecător ca body image și pentru anxietatea mea socială.”

„Experiența pe LSD a fost exploratorie în legătură cu întrebări despre natura existenței, sufletului. A fost eliberator să-mi dau seama că majoritatea aspectelor pe care le trăim, pe care le luăm de obicei ca atare, sunt condiționate de educație, cultură și context, în timp ce natura reală a vieții e spirituală și energetică. Timpul e un exemplu de percepție deconstruită. Am realizat că noi percepem timpul liniar, dar este un construct, nu există efectiv. E un instrument al oamenilor pentru organizarea și desfășurarea activităților.”

Situații riscante

„Am în minte câteva momente în care, la petreceri, pe droguri, s-au întâmplat chestii riscante, care nu au fost gestionate bine. Chiar și în grupuri mai orientate pe grijă, cu niște principii în sensul ăsta, în practică se pot întâmpla accidente. Țin minte cum o prietenă a făcut o supradoză la o petrecere. Eu și un prieten am avut grijă de ea. Nu știam nici ce, cât a luat, nici ce să facem. Ne întrebam dacă să chemăm salvarea. Nu aveam vreo pregătire medicală, să decidem în cunoștință de cauză. Plus că era frica că salvarea poate veni direct cu poliția. Până la urmă, nu am chemat salvarea și și-a revenit. Dar în alt context poate nu ar fi fost decizia corectă.”

„În timp am dezvoltat moduri de a gestiona situațiile cu potențial periculos. Încerc să ofer susținere și grijă respectând agentivitatea persoanei. Dacă mi se pare că cineva exagerează cu consumul și pare că nu îi face bine, primul lucru pe care-l fac e să întreb persoana cum se simte și dacă are nevoie de ceva de la mine. Aleg să am încredere în ce răspunde. Dacă lucrurile se agravează, dacă i se face cuiva rău în mod vizibil, urgent, și nimeni în jur nu știe să ajute, aș suna la ambulanță. Dar în grupul meu rareori sunt situații care să mă îngrijoreze rău. Stau cu persoane care știu ce și cât consumă. Plus că simt că există o grijă reciprocă între noi. Ne spunem unii altora: mai bea apă, mai mănâncă ceva, nu trage cu bancnota, că e murdară, ia-ți paiul tău.”

Dependență

„Am avut o relație mai intensă cu alcoolul decât cu drogurile. O relație care a început pe la 14-15 ani. Îl foloseam ca coping mechanism pentru emoții. Nu aveam prieteni cu care să vorbesc, iar ai mei încurajau reprimarea emoțiilor. Maică-mea zicea tot timpul că dacă plângi ești slab.

Am băut mult timp alcool, fiindcă îmi atenua anxietatea și stresul. La un moment dat, după o perioadă de consum intens și frecvent, am hotărât să mă las 6 luni de alcool. Când mai mergeam prin cluburi, uneori mai puteam să mă tripez pe dansat și sober, dar nu era la fel. Plus că toată lumea din jur bea. Mă simțeam ca un outsider. Iar prietenii de atunci nu mi-au susținut decizia. Îmi tot spuneau că de fapt e ok să beau, că n-am de ce să mă las.

Asta a fost acum vreo 15 ani. De atunci, am trecut prin diverse perioade de consum, și de alcool, și de speed, K, MD, mefedronă. Acum vreun an, tot după o perioadă de consum intens, am hotărât să devin complet sober. Efectele pozitive erau din ce în ce mai diluate. Iar efectele negative cel puțin la fel de intense. Ajunseseră mai mult pe minus decât pe plus.

Când m-am lăsat, au dat buzna peste mine toate lucrurile ținute la sertăraș – traume, suferințe, lucruri pe care le țineam la distanță fiindcă îmi creau prea multă anxietate.”

Criminalizare

„Cum aş vedea legile legate de droguri, în mod ideal? În primul rând, fără criminalizare a posesiei pentru consum. Țsta e un minim. Apoi, fără legătură între sistemul legal și sistemul medical. Pentru că așa îți mor oamenii în casă. Nu cheamă salvarea de frică că ajung la pușcărie. Și cu acces la servicii de reducere a riscurilor, cum ar fi testarea substanțelor.”

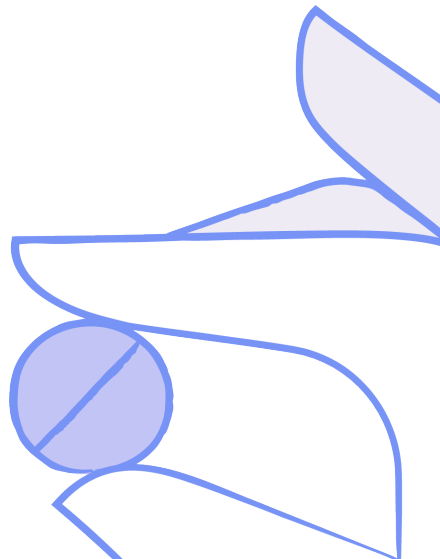
„Cred că sunt probleme destul de mari cu abuzul de substanțe. Dacă vorbim de adicție, ar trebui tratată ca o problemă socială, medicală, psihologică. Dar la noi e tratată ca o infracțiune. Statul vine pe hiper-represiune și pedeapsă.”

„Despre dezincriminarea posesiei pentru consum propriu se vorbește din ce în ce mai mult, chiar și în România. Ceea ce e crucial în contextul actual. Totuși, din multe discuții lipsește un aspect: consumatorii trebuie să-și cumpere drogurile de undeva. Ideală ar fi legalizarea și reglementarea de către stat a vânzării de substanțe. Dar asta pare la ani lumină distanță. Până atunci, consumul nu poate exista fără trafic. Iar despre trafic, discursul e înfricoșător de simplist.

Un argument pe care-l întâlnesc des, inclusiv printre apropiați, e că statul risipește resursele pe consumatori – mai bine s-ar uita la trafic, acolo sunt adevărații vinovați. Doar că treaba cu traficul e mult mai complexă. Unii oameni încep să facă trafic la nivel mic, să-și acopere propriul consum. Alții o fac ca să-și câștige existența, din lipsă de oportunități. Iar în România, din punct de vedere legal, trafic poate fi orice, indiferent de cantitate. Contează doar că ai pus la dispoziție substanța.”

DINCOLO DE SPECTACOL: INFORMAȚII ȘI RESURSE UTILE

Următoarele pagini sunt dedicate unor informații despre consum și dependență. Ele reprezintă micro-introduceri ale unor concepte complexe. Secțiunea nu este un ghid în sine, ci un îndemn de a aprofunda subiectele propuse. Puteți citi mai multe în mini-colecția de resurse realizată cu ajutorul partenerilor noștri Asociația Română Anti-SIDA (ARAS) și Mental Health for Romania. Intrați pe linktr.ee/art200 sau folosiți acest cod QR pentru a o accesa:

Reducerea riscurilor

Prin reducerea riscurilor (harm reduction), ne referim la politici publice, programe și practici care au ca scop mitigarea efectelor negative (de sănătate, sociale, legale) asociate consumului de droguri. Reducerea riscurilor se concentrează pe schimbări pozitive pentru consumatori. Presupune o abordare fără judecată, constrângere și fără impunerea precondiției de a opri consumul pentru a primi susținere.

Exemple de practici de reducere a riscurilor includ: informații pentru un consum mai sigur; programe de schimb de seringi; prevenirea și inversarea supradozelor; tratamente de substituție pentru dependența de opioide; servicii de testare a substanțelor; consiliere juridică.

Riscurile asociate consumului diferă în funcție de substanța (sau substanțele) consumate și de modul de administrare (oral, prizare, fumat, injectare etc.). În plus, riscurile se manifestă diferit în funcție de predispozițiile medicale și psihologice ale consumatorului, cât și de contextul cultural, social și legal. Resursele accesibile cu ajutorul codului QR de pe pagina precedentă conțin atât sfaturi generale, cât și informații specifice principalelor categorii de substanțe.

Dependența

Dependența (adicția) se referă la atracția irațională față de o substanță (ex. alcool, droguri ilegale, mâncare), o activitate (ex. jocuri de noroc, muncă) sau o persoană (dependența emoțională).

Pe parcursul timpului, au fost propuse diferite modele pentru a explica dependența. Printre ele se numără modelul alegerii individuale (adicția ține de alegerile, caracterul, voința consumatorului) și modelele biomedicale (dependența e o trăsătură genetică). În prezent, modelul folosit de mulți specialiști este cel biopsihosocial, care prezintă dependența ca rezultatul interacțiunilor complexe de factori genetici, psihologici, sociali și culturali. Adicția apare diferit în funcție de persoană, substanță și context.

Pentru a înțelege manifestările dependenței, un model util este „Spectrul consumului de substanțe” („Substance Use Spectrum”). Acesta înlocuiește reprezentările binare de tip „sober/dependent” cu noțiunea de „trepte” ale consumului: „consum benefic”, „consum cu risc scăzut”, „consum cu risc crescut” etc. O persoană poate oscila în timp între aceste trepte.

Pentru a afla mai multe despre cauzele și manifestările dependenței sau pentru sfaturi și servicii la care poți apela dacă tu sau un apropiat vă confrunțați cu o adicție, îți recomandăm mini-colecția noastră de resurse. Scanează codul QR de pe pagina 9 pentru a o accesa.

Ne apropiem de final. Tragem linie. Mulțumim că ai parcurs această broșură alături de noi. Sperăm că ai plecat din sala de spectacol cu întrebări și perspective noi. Te îndemnăm să le duci, pe cât posibil, mai departe.

- echipa „Subiect sensibil”

Un spectacol de: Luca Istodor (dramaturgie, cercetare, producție, asist.regie); alini medoia (regie & dramaturgie); Andy Andreea (dramaturgie, cercetare, asist.regie).

Distribuție: Oana Maria Zaharia, Iris Horomnea, Katia Pascariu

Echipa artistică: Sofia Zadar (muzică); Nanci / Cristian Nanculescu (mișcare scenică); Bogdan Balla (video design); Oana Micu (scenografie); Iulian Stoian (asist. scenografie, light design), Amalia Dobre (costume).

Echipa de proiect: Raluca Ghența (management locații); Cristina Iacob (management proiect); Maks Graur (grafică); Claudia Nicolae (comunicare & social media); Germina Ion (PR); Ian Teodorescu (campanie video); Flo Păun (broșură); alex horghidan (layout broșură); Stuf (website); Eugen Istodor (administrativ); Larisa Baltă (fotografie).

O PRODUȚIE ORIGINALĂ:

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

PARTENERI:

Proiect cultural co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național. Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Proiect co-finanțat în cadrul programului PROTEUS, implementat de CeRe – Centrul de Resurse pentru participare publică. Programul PROTEUS este co-finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorilor și nu reflectă în mod necesar opinia Uniunii Europene sau a Agenției Executive Europene pentru Educație și Cultură. Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

„Subiect sensibil: experiențele consumatorilor români în «războiul împotriva drogurilor»” este un spectacol documentar de teatru politic produs de art200, platforma de cultură queer.

@ART200.CULTURAQUEER

WWW.ART200.RO